

**Globaaleista tavoitteista
paikallisiin toimiin**

"Tarkoituksena ei ole, että työskennellään vain niiden tavoitteiden eteen, joiden suhteen toimimme jo erinomaisesti. Meidän täytyy selvittää, missä meillä on heikkouksia ja parantaa toimintaamme myös siellä."

Jette Runchel
Hallintojohtaja, Albertslundin kunta

Mitä ovat YK:n kestävän kehityksen tavoitteet?

YK:n kestävän kehityksen tavoitteet, jotka tunnetaan myös nimellä Agenda 2030, on YK:n vuoden 2015 yleiskokouksessa 193 valtion yhdessä hyväksymä maailmanlaajuinen toimintaohjelma. Se sisältää yhteensä 17 päätavoitetta ja 169 alatavoitetta, joissa huomioidaan kestävän kehityksen kaikki ulottuvuudet: taloudellinen, sosiaalinen ja ekologinen kestävyys.

Agenda 2030 tähtää köyhyyden poistamiseen sellaisten strategioiden kautta, jotka varmistavat taloudellisen kasvun ja täyttävät sosiaalisia tarpeita liittyen esimerkiksi koulutukseen, terveydenhuoltoon, sosiaaliturvaan ja työmahdollisuuksiin. Samalla pyritään hillitsemään ilmastonmuutosta ja pidetään huolta ympäristöstä - kaikki tavoitteet ovat tiiviisti yhteydessä toisiinsa. Kansallisilla hallituksilla on päävastuu toimenpiteiden toteuttamisesta ja kestävän kehityksen tavoitteiden edistymisen arvioinnista kansallisella, alueellisella ja kansainvälisellä tasolla.

Tavoitteiden saavuttamisen edellytyksenä on, että YK:n jäsenmaat kehittävät kansallisen toimintasuunnitelman ja seuraavat

suunnitelman toteutumista. Kansallisella tasolla suunnitelman tekeminen on pakollista, mutta kunnille, kaupungeille ja muille paikallishallinnoille se on vapaaehtoista.

Kunnat ja kaupungit ovat kuitenkin Agenda 2030:n kannalta keskeisessä asemassa, sillä monet kriittiset pitkän tähtäimen päätökset tehdään kuntatasolla. Kunnat tekevät päätöksiä esimerkiksi koulutukseen, alueelliseen yhteistyöhön ja integrointiin, kaupunkisuunnitteluun, kuljetusjärjestelmiin, jätteiden käsittelyyn ja energiatehokkaisiin ratkaisuihin liittyen. Kunnat voivat myös edistää sosiaalista osallisuutta ja yhteenkuuluvuuden tunnetta sekä luoda edellytykset tuottaville investoinneille, jotka puolestaan voivat luoda työpaikkoja ja uusia innovaatioita.

Yksityinen sektori on kuntien avainkumppani, sillä yritykset voivat tietotaidollaan edesauttaa julkista sektoria ratkaisemaan kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseen liittyviä haasteita.

Pohjoismainen toimintaympäristö

Pohjolan edelläkävijät

Pohjoismailla ja niiden julkisilla instituutioilla on pitkät perinteet kestävän kehityksen edistämisessä, ja Pohjoismaat olivatkin aktiivisia myös Agenda 2030:n tavoitteiden asettamiseen liittyneessä keskustelussa. Pohjoismaat ovat myös kiistattomasti globaalisti lähimpänä tavoitteiden saavuttamista vuoteen 2030 mennessä.

Tehtävää Agenda 2030 -tavoitteiden saavuttamiseksi löytyy kuitenkin myös Pohjoismaissa vielä paljon. Kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää, että muiden maiden tapaan myös pohjoismaiset edelläkävijät tunnistavat sekä tavoitteiden saavuttamiseen liittyvät vahvuutensa kuin puutteensakin. Ratkaisuja kaivataan esimerkiksi seuraaviin asioihin liittyen:

- Matalahiiliseen yhteiskuntaan siirtyminen ja hiilipäästöjen vähentäminen
- Väestörakenteen muutoksiin sopeutuminen
- Luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelu
- Maatalouden ekologisen kestävyuden parantaminen
- Lisääntyvän kaupungistumisen tuomat ilmiöt sekä pienten kaupunkien tyhjentymisen ehkäiseminen
- Syrjäytyneiden saaminen takaisin koulutusjärjestelmään ja työmarkkinoille
- Jättemäärän vähentäminen per henkilö
- Massakulutuksen hillitseminen ja luonnonvarojen kuormituksen vähentäminen
- Radikalisoitumiseen ja ääriilikkeisiin liittyviin haasteiden selvittäminen
- Nykyisiin ja tuleviin terveyshaasteisiin vastaaminen

Kaiken kaikkiaan raporttimme tuo esiin sen, että kestävän kehityksen tavoitteet yhä useammin ohjaavat toimintaa monissa pohjoismaisissa kunnissa. Yhteensä yli 180 haastattelua Tanskassa, Ruotsissa, Suomessa ja Norjassa osoittavat, että edelläkävijöinä toimivat kuntajohtajat vievät tätä kehitystä eteenpäin yhteistyössä paikallisten yritysten, kolmannen sektorin ja kansalaisten kanssa.

Enemmistö tähän tutkimukseen haastatelluista kuntajohtajista haluaa johtaa esimerkillään. Perinteisten pohjoismaisten kysymysten, kuten koulutuksen, tasa-arvon, terveydenhuollon, sosiaaliturvan ja ihmisoikeuksien lisäksi kehitystyöhön on otettu useimmat olennaisista 17 päätavoitteeseen liittyvät osatavoitteista.

Nykyisen tekemisen sovittaminen tavoitteisiin

Vaikka kolme neljästä pohjoismaisesta kunnasta pitää kestävän kehityksen tavoitteita itselleen tärkeinä, monelle Agenda 2030 merkitsee pelkkää mainintaa asiasta kunnan viestintä-materiaaleissa. Haastatteluista käy ilmi, että useimmat kunnat sovittavat yhteen olemassa olevat toimet ja päämäärät kestävän kehityksen tavoitteisiin sen sijaan, että ne käyttäisivät tavoitteita mahdollisuutena arvioida tarkemmin nykytilaa ulkopuolisesta näkökulmasta.

Useimmat pohjoismaisista kunnista eivät näe kestävän kehityksen tavoitteita täysin uusina asioina. Kunnat kokevat, että Agenda

2030 on hyödyllinen viitekehys kommunikoinnissa ja palveluiden esilletuonnissa. Valtaosa kunnista hyödyntää viestinnässään 17 päätavoitetta eikä 169 osatavoitetta, vaikka jälkimmäiset kuvaavat täsmällisesti vuoden 2030 tavoitetilaa.

Yhteistyö ja innovaatiot

Nykyisten toimien yhteensovittaminen kestävän kehityksen tavoitteiden kanssa ja kestävän kehityksen ponnisteluista viestiminen voi tehokkaasti saada sidosryhmät toimimaan kohti haluttuja tavoitteita. Kokonaiskuvan muodostamiseksi nykyisiä toimia on myös hyvä verrata kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi vaadittaviin toimenpiteisiin.

”Kestävän kehityksen tavoitteet ovat erittäin tärkeitä, eikä vain paikallisesti. Sandvikenin tunnuslause on ’Täällä maailma on aina läsnä. Täällä tunnemme olevamme kotona ja teemme toisistamme parempia.’ ”

Ann-Katrin Sundelius Hallintojohtaja, Sandvikenin kunta

Osa haastatelluista kuitenkin kokee kestävän kehityksen tavoitteet mahdollisuutena käsitellä haasteita uudella tavalla. Useimmat näkevät kumppanuudet avaintekijänä innovaatioiden edistämiseksi. Yli 61 prosenttia pohjoismaisista kunnista uskoo, että kestävän kehityksen tavoitteet ovat ponnahduslauta uusille kumppanuuksille, jotka synnyttävät uusia julkisia innovaatioita ja mahdollisuuksia kasvulle. Lisäksi enemmistö vastaajista nimeää yksityisen sektorin avainkumppaniksi kansalaisjärjestöjen, yliopistojen ja julkisten instituutioiden ohella.

Kestävän kehityksen tavoitteet voivat toimia ajureina uusille ratkaisuille esimerkiksi julkisessa terveydenhuollossa, puhtaissa teknologioissa, huoltosuhteessa, merien saastumisessa, maahan-

muuttajien työllistämässä, terveyttä ja integraatiota edistävien ympäristöjen kehittämässä, muovittomien kaupunkien kehittämässä ja kouluttautumisen tukemisessa.

Harvat ovat saavuttaneet täyden potentiaalin

Pohjoismaiset kunnat ovat hyvässä asemassa pysyäksen kestävän kehityksen kärjessä globaalisti. Harvat kunnat ovat kuitenkin saavuttaneet koko kestävän kehityksen tavoitteisiin liittyvää potentiaalia. Pysyäksen eturintamassa kuntien täytyy haastaa omia käytäntöjään myös jatkossa ja pyrkiä keksimään uusia ratkaisuja niin yhteiskunnallisiin kuin ympäristöönkin liittyviin haasteisiin. Lisäksi yhteistyötä kunnallisten toimijoiden välillä tulisi laajentaa kokonaisvaltaisen näkökulman saamiseksi.

Avainasemassa kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa ovat uudet yhteistyötä tukevat toimintatavat, jotka auttavat kansalaisten ja muiden sidosryhmien osallistamisessa. Kuntien täytyy myös näyttää esimerkkiä valitsemalla kestäviä ratkaisuja omista hankintaprosesseissaan ja investoinneissaan.

Paikallisen edistämisen esteet

Valtiovallan mukaan pohjoismaisilla kunnilla on kriittinen rooli kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa kussakin maassa. Kaikissa Pohjoismaissa tavoitteita ei ole kuitenkaan mietitty yhdessä kansallisella ja paikallisella tasolla siten, että kunnat tiedostaisivat roolinsa tavoitteiden saavuttamisessa laajemmassa kontekstissa. Koordinaation puute näkyy myös siinä, etteivät kunnat ole osana virallista kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttamisesta vastaavaa organisaatiota yhdessäkään Pohjoismaassa.

Pohjoismaainen ympäristö

Vastaajat

180 kunnan johtajaa

Norja: 51

Suomi: 30

Ruotsi: 51

Tanska: 49

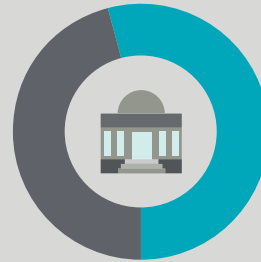
Perehtyneisyys

Pohjoismaisista johtajista 56 % sanoo tuntevansa hyvin tai erittäin hyvin kestävän kehityksen tavoitteet.

Ruotsi ja Suomi kuitenkin erottuvat joukosta. Ruotsalaisista vastaajista poikkeuksellisen suuri osa tuntee tavoitteet erittäin hyvin (keskimäärin 71 % tuntee erittäin hyvin), kun taas Suomessa tavoitteet ovat vielä suhteellisen vieraita (keskimäärin vain 28 % vastaajista tuntee tavoitteet erittäin hyvin).

Poliittinen tuki

54%

pohjoismaisista kunnista kaupunginhallitus on tehnyt poliittisen sitoumuksen kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Kaikkiaan Pohjoismaissa 62 % suurista kunnista, 54 % keskisuurista kunnista ja 34 % pienistä kunnista kokee saavansa paikallisesti poliittista tukea kestävän kehityksen tavoitteisiin liittyen.

Maatasolla on kuitenkin huomattavia eroja. Ruotsissa 70 % ja Tanskassa 67 % kunnista kokee saavansa paikallisesti poliittista tukea, kun taas Suomessa vain 34 % ja Norjassa 25 % kokee samoin.

Merkitys kunnille

72%

vastaajista kokee kestävän kehityksen tavoitteet tärkeiksi tai erittäin tärkeiksi kunnilleen.

2%

vain

vastaajista kokee, etteivät kestävän kehityksen tavoitteet ole tärkeitä heidän kunnalleen.

Tavoitteiden tärkeys

Tärkeimmät kestävän kehityksen tavoitteet pohjoismaisissa kunnissa on:

1. Kestävät kaupungit ja yhteisöt
2. Hyvä koulutus
3. Ilmastoteot

Suunnitelmallinen lähestymistapa

Pohjoismaisista kunnista 60 % on luonut suunnitelman kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Kumppanuudet

Pohjoismaisista kuntajohtajista 61 % uskoo kestävän kehityksen tavoitteiden olevan erinomainen lähtökohta uusille kumppanuuksille, esimerkiksi yritysten, kansalaisjärjestöjen ja julkisten instituutioiden kanssa.

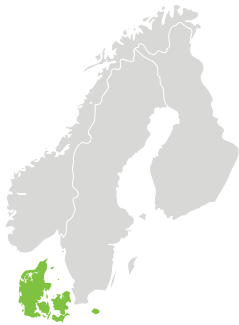
Kasvu ja innovaatiot

60 % pohjoismaisista johtajista kokee, että kestävän kehityksen tavoitteet mahdollistavat hyvin tai erinomaisesti kasvua ja julkisia innovaatioita.

Maaesittely

Tanska

Tanskan valtiovarainministeriö on luonut kansallisen toimintasuunnitelman kestävän kehityksen tavoitteisiin liittyen ja kehittänyt yhteistyötä muiden ministeriöiden, kansalaisjärjestöjen, yksityisen sektorin ja yliopistojen välillä. Tanska esitti ensimmäisen vapaaehtoisen kansallisen arvioinnin kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseen liittyen vuonna 2017.

Kansallisen toimintasuunnitelman mukaan kunnat ovat avainasemassa kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa Tanskassa. Tälle löytyy tukea myös arviointiraportista. Lisäksi Tanskan hallituksen odotetaan julkaisevan vuonna 2018 kestävän kehityksen rahaston, joka sijoittaa kestävän kehityksen projekteihin kehittyvissä maissa. Rahasto on toteutettu yhteistyössä julkisen sektorin ja yksityisten sijoittajien kanssa.

Sitoutuminen kasvaa

Kestävän kehityksen tavoitteiden tunnettuus ja koettu tärkeys ovat nousseet huomattavasti vuonna 2018 verrattuna edelliseen vuoteen. Vuonna 2018 yli 80 % keskiuurista ja suurista tanskalaisista kunnista kertoi tuntevansa kestävän kehityksen tavoitteet erittäin hyvin, kun edellisvuonna vastaava osuus oli 50 %.

Vaikka yli puolet Tanskan kunnista pitää kestävän kehityksen tavoitteita tärkeinä kunnilleen vuonna 2018, vain kolmasosalla on toimeenpanosuunnitelma tavoitteiden suhteen. Kehityssuunta on kuitenkin selvästi positiivinen, sillä vuonna 2017 suunnitelma oli vain yhdellä kymmenestä.

Yhä useampi tanskalainen kunta aikoo luoda kestävän kehityksen suunnitelman vuonna 2018. Useat kunnat ovat aloittaneet prosessin, jolla määritellään kestävän kehityksen tavoitteisiin liittyvät paikalliset suunnitelmat, ohjeistukset, visiot ja käytännöt yhteistyössä uuden keväällä muodostetun kaupunginvaltuuston kanssa¹.

"Kestävän kehityksen tavoitteet voivat saada meidät ajattelemaan, mihin tarvitsemme uudenlaisia ratkaisuja tulevaisuudessa. Esimerkkinä voidaan mainita terveydenhuolto."

Willy Feddersen
Hallintojohtaja, Haderslevin kunta

Paikallinen poliittinen tuki

Tanskalaiset kunnat saavat suurempaa tukea kestävän kehityksen tavoitteisiin liittyen paikallisilta poliitikoilta kuin norjalaiset, ruotsalaiset ja suomalaiset. 67 % tanskalaisista kunnista saa tukea kestävän kehityksen tavoitteiden tuomiseen paikalliselle tasolle, mikä viittaa siihen, että kestävästä kehityksestä on tulossa Tanskassa osa poliittista agendaa sekä paikallisella että valtiollisella tasolla.

Ympäristöön liittyvät kestävän kehityksen tavoitteet ovat tärkeimpiä tanskalaisille kunnille, kuten edellisvuonnakin. Vastaajien mukaan tämä voi johtua siitä, että Tanskassa on hyvin vahvat perinteet ympäristöasioihin liittyen. Tanskalla on oma paikallinen Agenda 21², joka on ollut käytössä jo vuodesta 1994.

Innovaatiot, kasvu ja kumppanuudet

Enemmistö kunnista näkee kestävän kehityksen tavoitteissa hyviä innovaatio- ja kasvumahdollisuuksia. Edellytykset näille luovat uudet sektorien väliset dialogit ja erilaiset kumppanuudet yritysten, kansalaisjärjestöjen, yliopistojen ja muiden oppilaitosten välillä. Esimerkkeinä näistä mahdollisuuksista mainittiin kiertotalous ja vihreä kasvu, koulutus, terveydenhuolto, vanhustenhoito ja uudet kaupunkisuunnittelun ratkaisut.

Vastaajat

Pienet kunnat: 4

Keskisuuret kunnat: 23

Suuret kunnat: 21

Vastaajien perehtyneisyys

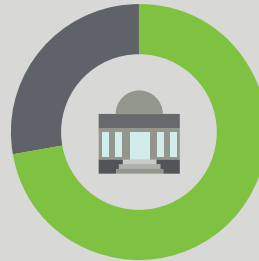
Pienistä tanskalaista kunnista 25 % tuntee hyvin tai erittäin hyvin kestävän kehityksen tavoitteet.

Keskisuurista tanskalaista kunnista 83 % tuntee hyvin tai erittäin hyvin kestävän kehityksen tavoitteet.

Suurista tanskalaista kunnista 81 % tuntee hyvin tai erittäin hyvin kestävän kehityksen tavoitteet.

Poliittinen tuki

67%

kaikista tanskalaista kunnista kokee saavansa poliittista tukea kestävän kehityksen tavoitteisiin liittyen kaupunkinsa johdolta.

- 50 % pienistä tanskalaista kunnista
- 75 % keskisuurista tanskalaista kunnista
- 76 % suurista tanskalaista kunnista

Suunnitelmallinen lähestymistapa

Vain kolmasosa tanskalaisista kunnista on luonut suunnitelman kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Merkitys kunnille

57%

tanskalaista kunnista kokee kestävän kehityksen tavoitteet tärkeiksi tai erittäin tärkeiksi kunnilleen.

Tavoitteiden tärkeys

Tärkeimmät kestävän kehityksen tavoitteet tanskalaisissa kunnissa ovat:

1. Ilmastoteot
2. Edullinen ja puhdas energia
3. Kestävät kaupungit ja yhteisöt

Kumppanuudet

57 % tanskalaista kunnista uskoo kestävän kehityksen tavoitteiden olevan erinomainen lähtökohta uusille kumppanuuksille, esimerkiksi yritysten, kansalaisjärjestöjen ja julkisten instituutioiden kanssa.

Kasvu ja innovaatiot

52 % tanskalaista kunnista kokee, että kestävän kehityksen tavoitteet mahdollistavat hyvin tai erinomaisesti kasvua ja julkisia innovaatioita.

Maaesittely

Norja

Norja toimitti vapaaehtoisen kansallisen arvionsa kestävän kehityksen tavoitteiden toteutumisesta YK:lle vuonna 2016. Raportissa sanotaan kestävän kehityksen tavoitteiden olevan osa 'kansallista poliittista toimintaa, kansainvälistä yhteistyötä ja kumppanuuksia'. Norjan pääministeri toimii puheenjohtajana YK:n pääsihteerin kestävän kehityksen tavoitteiden työryhmässä.

Norjassa ministeriöt ovat vastuussa kestävän kehityksen tavoitteiden huomioimisesta ja raportoinnista oman vastuualueensa vuosibudjetoinnissa. Valtiovarainministeri yhdistää raportoinnin tulokset, ja ne esitetään parlamentille valtion budjetin esittämisen yhteydessä. Norja tukee aktiivisesti kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista kansainvälisellä ja kansallisella tasolla. Kuntia ei ole kuitenkaan näkyvästi huomioitu kansallisessa suunnitelmassa.

Tuttuja teemoja

Useat norjalaiset vastaajat kertoivat työstäneensä kestävän kehityksen asioita jo pitkään, ja että jotkut 17 päätavoitteista on otettu huomioon kunnissa jo aiemmin. Esimerkkeinä näistä strategisista teemoista nousivat esille koulutus, terveydenhuolto ja kaupunkisuunnittelu, joiden eteen on tehty töitä jo useita vuosia.

Kuitenkin vain harvat norjalaiset kunnat ovat luoneet suunnitelman tai strategian kestävän kehityksen tavoitteisiin liittyen, vaikka 84 % norjalaista kunnista pitääkin kestävän kehityksen tavoitteita tärkeinä. Useimmilla norjalaisilla kunnilla on kuitenkin - kuten yleisestikin Pohjoismaissa - suunnitelmia valikoituihin kestävän

kehityksen teemoihin liittyen. Esimerkkejä näistä ovat edellä mainittujen teemojen lisäksi merien saastuminen, vihreä kasvu ja integraatio.

Osa kunnista aikoo sisällyttää kestävän kehityksen tavoitteet kunnallisiin suunnitelmiinsa niitä uudistettaessa joko osana säännöllistä arviointia tai Norjan kuntauudistuksen³ myötä tapahtuvaa kuntaliitosprosessia.

"Tavoitteiden saavuttamiseksi meidän täytyy työskennellä yhteiskunnan, talouden ja ympäristön kestävyden puolesta. Nämä osa-alueet yhdessä muodostavat kestävän kehityksen. Tavoite numero 17, eli yhteistyö, on avainasemassa."

Lars Henrik Bøhler
Councilman, Oppedal kunta

Paikallisen edistämisen esteet

Pienet norjalaiset kunnat näkevät kestävän kehityksen tavoitteiden paikalliselle edistämiseksi eri esteitä kuin suuremmat kunnat. Osa suurista kunnista näkee ajattelutavan muuttamisen ja tietoisuuden parantamisen tärkeinä kestävän kehityksen tavoitteiden edistämisen kannalta. Monilla pienillä ja keskisuurilla kunnilla taas on pula resursseista, kyvykkyyksistä ja ajasta, jotta ne voivat keskittyä edistämään kestävän kehityksen tavoitteita paikallisesti. Kumppanuudet mainitaan avaintekijäksi tämän esteen ylittämiseksi.

Pienten kuntien tukeminen ja heidän kokemiensa haasteiden helpottaminen voi auttaa edistämään kestävän kehityksen tavoitteita paikallisesti, sillä yli puolessa Norjan kunnista on alle 5 000 asukasta.

Vastaajat

Pienet kunnat: 10

Keskisuuret kunnat: 22

Suuret kunnat: 19

Vastaajien perehtyneisyys

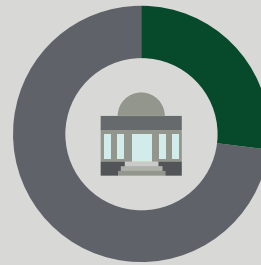
Pienistä norjalaisista kunnista 30 % tuntee hyvin tai erittäin hyvin kestävän kehityksen tavoitteet.

Keskisuurista norjalaisista kunnista 23 % tuntee hyvin tai erittäin hyvin kestävän kehityksen tavoitteet.

Suurista norjalaisista kunnista 63 % tuntee hyvin tai erittäin hyvin kestävän kehityksen tavoitteet.

Poliittinen tuki

25%

kaikista norjalaisista kunnista kokee saavansa poliittista tukea kestävän kehityksen tavoitteisiin liittyen kaupunkinsa johdolta.

- 10 % pienistä norjalaisista kunnista
- 23 % keskisuurista norjalaisista kunnista
- 42 % suurista norjalaisista kunnista

Suunnitelmallinen lähestymistapa

Vain neljäsosa norjalaisista kunnista on luonut suunnitelman kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Merkitys kunnille

84%

norjalaisista kunnista kokee kestävän kehityksen tavoitteet tärkeiksi tai erittäin tärkeiksi kunnilleen.

Kumppanuudet

57 % norjalaisista kunnista uskoo kestävän kehityksen tavoitteiden olevan erinomainen lähtökohta uusille kumppanuuksille, esimerkiksi yritysten, kansalaisjärjestöjen ja julkisten instituutioiden kanssa.

Tavoitteiden tärkeys

Tärkeimmät kestävän kehityksen tavoitteet norjalaisissa kunnissa ovat:

1. Terveys ja hyvinvointi
2. Hyvä koulutus
3. Kestävät kaupungit ja yhteisöt

Kasvu ja innovaatiot

50 % norjalaisista kunnista kokee, että kestävän kehityksen tavoitteet mahdollistavat hyvin tai erinomaisesti kasvua ja julkisia innovaatioita.

Maaesittely

Ruotsi

Ruotsin hallituksen tavoitteena on tehdä Ruotsista edelläkävijä kestäväen kehityksen tavoitteiden toteuttamisessa sekä kotimaassa että avustamalla tavoitteiden saavuttamisessa kansainvälisesti. Ruotsissa kaikki ministerit ovat vastuussa kestäväen kehityksen toimenpiteistä omalla vastuualueellaan.

Lisäksi kahdella ministerillä on erityisiä lisävastuita – sisäministeri koordinoi ja edistää kestäväen kehitystä kansallisesti ja ympäristöministeri vastaa Ruotsin kansainvälisistä kestäväen kehityksen panostuksista kehittyvissä maissa.

Ministereiden alaisuudessa työskentelee työryhmä, joka muodostuu valtiovarainministeriön, ulkoministeriön, ympäristöministeriön sekä yritys- ja innovaatioministeriön työntekijöistä. Hallituksella on lisäksi kestäväen kehityksen tavoitteisiin liittyvä ministeriöiden välinen työryhmä, johon kaikki ministeriöt osallistuvat. Ruotsi ei ole vielä kehittänyt kansallista toimintasuunnitelmaa, mutta keväällä 2018 hallitus järjesti kuulemisen alustavalle suunnitelmalle vuosille 2018-2020.

Yhteistyö yritysten kanssa

Useimmat ruotsalaiset kunnat suhtautuvat positiivisesti kestäväen kehityksen tavoitteisiin ja jopa 80 % vastaajista pitää niitä tärkeinä omalle kunnalleen.

Yhteistyöhön, innovatioihin ja kasvumahdollisuuksiin liittyvissä kysymyksissä ruotsalaiset kunnat ovat yksimielisiä tarpeellisista toimenpiteistä. Yksityisen sektorin kanssa muodostettujen

kumppanuuksien merkitystä on korostettu innovatiivisten ratkaisujen löytämisessä erityisesti luonnonvarojen kuluksen vähentämisessä. Esimerkkeinä näistä mainitaan puhdas teknologia, älykkäät kaupungit, kiertotalous, jakamistalous ja ruokatuotanto. Myös koulutus mainitaan toistuvasti esimerkkinä.

"Tämän pitäisi olla luonnollinen osa työskentelytapojamme ja toimintaperiaatteitamme kuntien kehittämässä ja ongelmien ratkaisemisessa."

Andreas Norbrant
Hallintojohtaja, Malmön kunta

Selviä suuntaviivoja kaivataan

Enemmistö ruotsalaisten kuntien hallinnoista saa paikallisesti poliittista tukea kestäväen kehityksen tavoitteiden saavuttamisen edistämiseen. Tästä huolimatta suurella osalla vastaajista ei ole vielä erillistä kestäväen kehityksen tavoitteiden suunnitelmaa. Useimmilla vastaajista on kuitenkin kuntatason kestävyysuunnitelma.

Moni ruotsalainen kuntajohtaja mainitsee myös, että Ruotsin hallituksen ohjeistukset eivät ole tarpeeksi selviä. Tämän seurauksena osalla kunnista suunnitelmat ovat jäissä heidän odottaessaan selkeämpiä ohjeistuksia.

Vastaajat

Pienet kunnat: 10

Keskisuuret kunnat: 17

Suuret kunnat: 24

Vastaajien perehtyneisyys

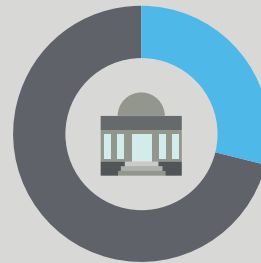
Pienistä ruotsalaista kunnista 80 % tuntee hyvin tai erittäin hyvin kestävän kehityksen tavoitteet.

Keskisuurista ruotsalaista kunnista 65 % tuntee hyvin tai erittäin hyvin kestävän kehityksen tavoitteet.

Suurista ruotsalaista kunnista 67 % tuntee hyvin tai erittäin hyvin kestävän kehityksen tavoitteet.

Poliittinen tuki

70%

kaikista ruotsalaista kunnista kokee saavansa poliittista tukea kestävän kehityksen tavoitteisiin liittyen kaupunkinsa johdolta.

- 70 % pienistä ruotsalaista kunnista
- 65 % keskisuurista ruotsalaista kunnista
- 75 % suurista ruotsalaista kunnista

Suunnitelmallinen lähestymistapa

Vain kolmasosa ruotsalaista kunnista on luonut suunnitelman kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Merkitys kunnille

80%

ruotsalaista kunnista kokee kestävän kehityksen tavoitteet tärkeiksi tai erittäin tärkeiksi kunnilleen.

Tavoitteiden tärkeys

Tärkeimmät kestävän kehityksen tavoitteet ruotsalaisissa kunnissa ovat:

1. Kestävät kaupungit ja yhteisöt
2. Ilmastotoimet
3. Hyvä koulutus

Kumppanuudet

60 % ruotsalaisista kunnista usko kestävän kehityksen tavoitteiden olevan erinomainen lähtökohta uusille kumppanuuksille, esimerkiksi yritysten, kansalaisjärjestöjen ja julkisten instituutioiden kanssa.

Kasvu ja innovaatiot

67 % ruotsalaista kunnista kokee, että kestävän kehityksen tavoitteet mahdollistavat hyvin tai erinomaisesti kasvua ja julkisia innovaatioita.

Maaesittely

Suomi

Suomessa YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttaminen on liitetty kansalliseen kestävän kehityksen strategiaan eli Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumukseen, joka tunnetaan myös nimellä Sitoumus 2050⁴. Tämä Suomen oma sitoumus on tehty jo vuonna 2013, mutta sittemmin päivitetty YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden kanssa samaan linjaan. Strategian toteutumista valvoo Suomen valtioneuvoston kestävän kehityksen toimikunta, jossa ovat edustettuina useat eri ministeriöt.

Suomi on julkaissut kansallisen suunnitelman kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Prosessista odotetaan arviota vuonna 2018. Osana strategiaa on toteutettu verkkoalusta, jossa yritykset, koulutuslaitokset, puolueet, kaupungit ja muut toimijat voivat antaa julkisesti kestävään kehityksen sitoumuksia. Noin 73 % suomalaista kunnista on tehnyt jonkin sitoumuksen Sitoumus 2050 -alustalla.

Tuttuja vastuullisuusteemoja

Suomalaisilla kuntajohtajilla on yleisesti hyvä käsitys kestävän kehityksen tavoitteiden tärkeydestä ja kiireellisyydestä, ja halu saavuttaa vastuullisuustavoitteet on suuri. Kuitenkin useimmissa suomalaisissa kunnissa kestävän kehityksen tavoitteet eivät ole strategian tai suunnitelmien lähtökohta.

Monet korostavat, että kestävän kehityksen tavoitteisiin sisältyvät teemat, kuten älykkäät kaupungit, kestävästi tuotettu ruoka, ilmastoteot ja tasa-arvo on jo huomioitu paikallisessa päätöksente-

"Kestävän kehityksen tavoitteet tulisi nähdä osana kuntakohtaista strategiatyötä, ja tavoitteet ja toiminta suunnitella hienovaraisesti yhtenä kokonaisuutena"

Erkki Välimäki
Elinvoimajohtaja, Seinäjoki

ossa. Tämä voi selittää, miksi Agenda 2030 ei ole suomalaisille kunnille yhtä tuttu kuin muualla Pohjoismaissa. Vaikka yli 90 % kunnista sanoo, että heillä on kestävän kehityksen suunnitelma tai strategia, harva vastaajista viittaa suoraan kestävän kehityksen tavoitteisiin⁴.

Innovaatiot ja kumppanuudet julkisella ja yksityisellä sektorilla

Enemmistö suomalaista vastaajista (73 %) näkee kestävän kehityksen tavoitteissa potentiaalia luoda julkisia innovaatiota sekä julkisen ja yksityisen sektorin välisiä kumppanuuksia. Useilla kunnilla on käynnissä pilottiprojekteja liikkuvuuteen, uusiin energiamuotoihin siirtymiseen ja yhteiskunnalliseen osallistamiseen liittyen. Myös avoimet keskustelutilaisuudet, ruohonjuuritason yhteisöt, hackathonit ja yhteiskehittämisen menetelmät ovat yleistyneet, jolloin kansalaisten tietotaitoa ja innokkuutta voidaan aiempaa paremmin hyödyntää kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa.

Paikallisen edistämisen esteet

Useat kunnat korostavat kestävän kehityksen tavoitteiden ja niistä saatavien hyötyjen huolellista perustelua budjettikeskusteluissa. Monet suomalaiset kunnat kaipaavat myös yleistä ajattelutavan muutosta - kestävän kehityksen tavoitteet tulee nähdä kilpailu- etuna, ei kuluerinä kunnille, jotta investoinnit niihin lisääntyvät. Lisäksi moni vastaaja janoaa käytännön esimerkkejä siitä, miten lisätä tietoisuutta kestävästä kehityksestä. Yleisesti suomalaiset kunnat peräänkuuluttavat parempaa sitoutuneisuutta.

Vastaajat

Pienet kunnat: 5

Keskisuuret kunnat: 8

Suuret kunnat: 14

Vastaajien perehtyneisyys

Pienistä suomalaisista kunnista 40 % tuntee hyvin tai erittäin hyvin kestävän kehityksen tavoitteet.

Keskisuurista suomalaisista kunnista 11 % tuntee hyvin tai erittäin hyvin kestävän kehityksen tavoitteet.

Suurista suomalaisista kunnista 32 % tuntee hyvin tai erittäin hyvin kestävän kehityksen tavoitteet.

Merkitys kunnille

77%

suomalaisista kunnista kokee kestävän kehityksen tavoitteet tärkeiksi tai erittäin tärkeiksi kunnilleen.

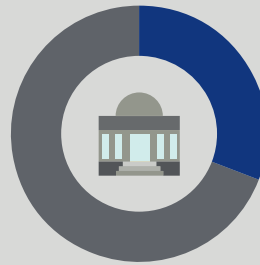
Tavoitteiden tärkeys

Tärkeimmät kestävän kehityksen tavoitteet suomalaisissa kunnissa ovat:

1. Kestävät kaupungit ja yhteisöt
2. Terveys ja hyvinvointi
3. Ilmastotoimet

Poliittinen tuki

34%

kaikista suomalaista kunnista kokee saavansa poliittista tukea kestävän kehityksen tavoitteisiin liittyen kaupunkinsa johdolta.

- 20 % pienistä suomalaisista kunnista
- 44 % keskisuurista suomalaisista kunnista
- 38 % suurista suomalaisista kunnista

Suunnitelmallinen lähestymistapa

90 % suomalaista kunnista on luonut suunnitelman kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi.^A

Kumppanuudet

70 % suomalaista kunnista uskoo, että kestävän kehityksen tavoitteet ovat ponnahduslauta uusille yhteistyömahdollisuuksille yritysten, kansalaisten ja julkisten instituutioiden välillä.

Kasvu ja innovaatiot

Noin 73 % suomalaisista kunnista kokee, että kestävän kehityksen tavoitteet tukevat kasvua ja julkisia innovaatioita hyvin tai erinomaisesti.

Kestävän kehityksen tavoitteiden paikallinen edistäminen

Kunnat voivat paikallisesti edistää kestävän kehityksen tavoitteita eri tasoilla. Tässä raportissa tunnistettiin kolme erilaista tasoa:

1. Yhteensovittaminen ja kommunikointi
2. Kannustaminen
3. Innovointi

Enemmistö kestävän kehityksen tavoitteiden kanssa työskentelevistä pohjoismaisista kunnista toimii ensimmäisellä tasolla ja osa jossain määrin tasoilla kaksi ja kolme. Moni kuntajohtaja tunnistaa kestävän kehityksen tavoitteissa piilevät mahdollisuudet ja näkee ne hyvänä lähtökohtana uusille kumppanuuksille ja julkisille innovaatioille. Harva osaa kuitenkin vielä täysin hyödyntää näitä mahdollisuuksia.

1. Yhteensovittaminen ja kommunikointi

Tavoite: Toimenpiteiden yhteensovittaminen kestävän kehityksen tavoitteiden kanssa ja näiden yhteyksien kommunikointi eri sidosryhmille. Eri sidosryhmien, kuten yritysten, kansalaisjärjestöjen ja kansalaisten kiinnostus kestävän kehityksen tavoitteita kohtaan kasvaa jatkuvasti.

Pohdittavaksi:

- Miten nykyiset toimenpiteemme ja käytäntömme auttavat saavuttamaan kestävän kehityksen 169 alatavoitteessa mainitut päämäärät vuoteen 2030 mennessä?
- Miten voimme hyödyntää kestävän kehityksen tavoitteita paikallisessa viestinnässä tärkeimmille kohderyhmillemme, kuten opiskelijoille, perheille ja yrityksille – mikä on meidän kilpailuetumme?
- Millä tavoin kestävän kehityksen tavoitteita voidaan käyttää kiinnekohtana keskusteluissa tai kumppanuuksissa kansalaisten, yksityisen sektorin, julkisten instituutioiden ja kansalaisjärjestöjen kanssa?

"Globaalit tavoitteet auttavat meitä keskustelemaan toimistamme globaalissa kontekstissa. On tärkeää, että voimme keskittyä meille tärkeisiin globaaleihin ongelmiin, kuten terveydenhuoltoon, muuttoliikkeeseen ja kasvavaan vapaan kaupan paineeseen."

Henning Haahr Pedersen
Hallintojohtaja, Odderin kunta

2. Kannustaminen

Tavoite: Kannustaminen toimintaan, jolla tuetaan kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista. Esimerkiksi energia-, rakentamis-, kuljetus- ja ruokapalveluissa voidaan ottaa käyttöön kestävä hankintaperiaatteet. Toinen vaihtoehto on huomioida kestävä kehityksen vaikutukset osana erilaisia investointiohjelmiä. Kolmantena vaihtoehtona on kannustaa ja tukea paikallisia yrityksiä kehittämään ratkaisuja, jotka tukevat kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamista.

Pohdittavaksi:

- Millainen kuntamme suunnitelman, strategian tai vision tulee olla, jotta se edistää kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamista?
- Miten voimme muokata hankintakäytäntöjämme siten, että ne kannustavat alihankkijoitamme toimimaan kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi?
- Miten voimme tukea paikallisia yrityksiä kestävä kehityksen innovoinnissa ja työpaikkojen luomisessa?

3. Innovointi

Tavoite: Uusien ratkaisujen kehittäminen yhteiskunnallisiin tai ympäristöhaasteisiin hyödyntämällä uusia kumppanuuksia tai resursseja. Uudet innovatiiviset ratkaisut voivat osaltaan auttaa ratkaisemaan nykyisiä haasteita, jotka liittyvät esimerkiksi korkeaan työttömyyteen, radikalisoitumiseen ja ääriliikkeiden nousuun, vanhusten hoidon kustannuksiin ja laatuun tai esimerkiksi pyöräilijöiden turvallisuuteen liikenteessä.

Pohdittavaksi:

- Ohjaavatko nykyiset kestävä kehityksen toimmme oikeaan suuntaan – teemmekö oikeita asioita?
- Mitkä ovat kuntamme suurimmat haasteet liittyen kestävä kehityksen 17 päätavoitteen ja 169 osatavoitteen toteutumiseen?
- Millaisia ratkaisuja nykyisiin haasteisiin voimme kehittää esimerkiksi erilaisten kumppanuuksien avulla?

"Monet tavoitteista ovat haasteita, joihin ei ole yksinkertaisia vastauksia ja useat ratkaisutavat ovat mahdollisia. Tästä johtuen julkinen innovointi voi olla avainasemassa tavoitteiden saavuttamisessa."

Regine Aklestad
Ympäristö- ja kehityssuunnittelija ja neuvonantaja,
Voldan kunta

Tutkimuksen toteutus

Deloitte on toteuttanut kestävän kehityksen tavoitteiden paikalliseen edistämiseen liittyvän raporttinsa tänä vuonna toista kertaa. Ensimmäinen vuonna 2017 julkaistu raportti koski vain tanskalaisia kuntia. Toinen kesäkuussa 2018 julkaistu raportti kattaa tanskalaiset, norjalaiset, ruotsalaiset ja suomalaiset kunnat.

Raportissa käytetty aineisto on kerätty neljästä maasta kuntien hallintojohtajien haastatteluilla 20.2.-20.4.2018 välisenä aikana. Joissakin tapauksissa haastateltiin muita kunnan johtajia, joilla oli näkemyksiä kestävän kehityksen tavoitteisiin liittyen. Haastatteluja tehtiin:

49 Tanskassa
51 Ruotsissa
30 Suomessa ja
51 Norjassa

Luokittelu

Pienet kunnat: Alle 20 000 asukasta.
Keskisuuret kunnat: 20 000 – 50 000 asukasta.
Suuret kunnat: Yli 50,000 asukasta.

Haastattelukysymyksiä vastaukset arvioitiin asteikolla 1-5, jossa 1 oli matalin tulos ja 5 korkein.

Metodologiset rajoitteet^A

Tässä raportissa on käytetty vastaajien subjektiivisia vastauksia. Näin ollen sekä suorat että epäsuorat lähestymistavat kestävän kehityksen tavoitteisiin on sisällytetty aineistoon.

Tutkimus rakentuu haastatteluilta kerättyyn dataan, jossa kuntajohtajat ovat tehneet itsearvion lähestymistavoistaan kestävän kehityksen tavoitteisiin liittyen. Vastaukset eivät siis välttämättä ole objektiivisia tai puolueettomia.

Yksittäisen maan otos on suhteellisen pieni, varsinkin, kun kunnat jaetaan pieniin, keskiuuriin ja suuriin kuntiin.

Viitteet

1. Tanskalaiset paikallisvaalit pidettiin marraskuussa 2017, ja monet vastaajat sanoivat, että ovat aloittaneet kestävän kehityksen tavoitteisiin liittyvän prosessin uuden kaupunginhallituksen kanssa.
2. Agenda 21 on YK:n Rio de Janeirosa vuonna 1992 järjestämä ympäristö- ja kehityskonferenssi. Paikallinen Agenda 21 on sen paikallinen toteutussuunnitelma, joka on Tanskassa pakollinen.
3. Norjalainen kuntauudistus, jossa 428 kuntaa yhdistetään 356 uudeksi kunnaksi. Kuntauudistus on laitettu alulle 2014 ja se tuodaan käytäntöön tammikuussa 2020. Linkki kuntauudistuksesta kertovalle sivulle (norjaksi): <https://www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/kommunereform/kommunereform/id2548377/>
4. Sitoumus 2050, joka tunnetaan myös nimellä Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumus, on Suomen kansallinen toimeenpanostrategia Agenda 2030 toteuttamiseksi. Linkki strategiaan: <https://commitment2050.fi/>

Deloitten yhteystiedot

Tanska

Carsten Jørgensen
Public Lead, Consulting
cajoergensen@deloitte.dk

Bahare Haghshenas
Senior Manager, Monitor
bahahag@deloitte.dk

Norja

Cecilia Flatum
Public Lead, Consulting
cflatum@deloitte.no

Hanne Solem
Manager, Consulting
hsolem@deloitte.no

Ruotsi

Kim Hallenheim
Public Lead, Consulting
khallenheim@deloitte.se

Cecilia Wolkert
Senior Manager, Consulting
cwolkert@deloitte.se

Suomi

Markus Kaihoniemi
Public Lead, Consulting
Markus.Kaihoniemi@deloitte.fi

Riikka Poukka
Director, Sustainability
Riikka.Poukka@deloitte.fi

Deloitte.

Deloitte on yksi maailman johtavista asiantuntijaorganisaatioista. Toimimme yli 150 maassa ja palvelemme asiakkaitamme tilintarkastukseen, verotukseen, liikkeenjohdon konsultointiin, riskienhallintaan ja yritysjärjestelyihin liittyvissä asioissa. Deloitteen kansainvälisen verkoston ja vahvan paikallisen osaamisen ansiosta tarjoamme asiakkaillemme kokonaisvaltaisia, innovatiivisia ratkaisujaja autamme heitä menestymään. Suomessa meitä deloittealaisia on 550 ja maailmanlaajuisesti n. 260 000.

Deloitte viittaa yhteen tai useampaan seuraavista: Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), joka on Yhdistyneen kuningaskunnan lakien mukainen yhtiö (UK private company limited by guarantee), sen jäsenyritysten verkostoon sekä näihin liittyviin yhteisöihin. DTTL sekä sen jäsenyritykset ovat toisistaan erillisiä ja itsenäisiä juridisia yhteisöjä. DTTL (jota kutsutaan myös nimellä "Deloitte Global") ei tarjoa palveluita asiakkaille. Lisätietoa DTTL:stä sekä sen jäsenyrityksistä on saatavilla osoitteessa www.deloitte.com/about